

Alena Macurová se stala emeritní profesorkou Univerzity Karlovy

Lingvistka a průkopnice českého znakového jazyka z Ústavu bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících FF UK dekret převzala 18. června 2024, titul jí byl udělen již 1. května 2024. Dekret je vyjádřením uznání a díky za její dlouholetou pedagogickou a vědeckou práci na UK a výrazem upřímné radosti nad příslibem jejího dalšího pokračování.

Prof. Alena Macurová patří již několik desetiletí mezi nejvýznamnější osobnosti současné české lingvistiky. Během více než padesáti let, které na FF UK působí, se výrazně zasloužila o rozvoj jazykovědné bohemistiky a stala se zakladatelkou zcela nového, jedinečného oboru – lingvistiky českého znakového jazyka, vyučovaného a rozvíjeného na Ústavu bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících.

Svou průkopnickou badatelskou, učitelskou i organizační prací výrazně ovlivnila nejen akademickou sféru českého znakového jazyka a komunikace českých neslyšících. V posledním čtvrtstoletí se její zásluhou a v návaznosti na její práci radikálně proměnil pohled české veřejnosti na neslyšící a jejich jazyk a souběžně s tím nabyl jiné podoby i život neslyšících samých, kteří se začali chápat ne už jako lidé se sluchovým hendikepem, ale jako mluvčí českého znakového jazyka a nositelé specifické kultury neslyšících, kteří mohou svou jinakostí společnost obohatit.

Díky paní profesorce se v českém akademickém prostředí začal rozvíjet výzkum českého znakového jazyka, postupně se tento jazyk začal široce uplatňovat v různých oblastech veřejné

komunikace a nabyl prestiže a popularity. Svědčí o tom například zájem většinové společnosti o kurzy vedené v příslušných organizacích neslyšících i o studium programu Čeština v komunikaci neslyšících. V posledních zhruba dvaceti letech řada neslyšících mladých lidí absolvovala vysokoškolské vzdělání, jako čelní představitelé komunity vstoupili do veřejného prostoru a pod jejich vlivem získávají neslyšící hrdost k vlastnímu jazyku a svébytné kultuře. Bez úsilí Aleny Macurové by nedošlo ke společenskému prosazení lingvistického a kulturního pohledu na hluchotu, která byla do té doby vnímána výhradně jako zdravotní hendikep, a tedy ani k legislativnímu ukotvení faktu, že „český znakový jazyk je přirozený a plnohodnotný komunikační systém,“ jak stojí v Zákoně o znakové řeči z roku 1998 zaručující právo neslyšících na používání znakového jazyka i na vzdělání v něm zprostředkované.

Prof. Macurová v letech 1963–1968 vystudovala na FF UK obor čeština – angličtina a v roce 1969 jí byl po rigorózní zkoušce udělen titul PhDr. Následně nastoupila do doktorského studia, avšak disertační práci „Ztvárnění komunikačních faktorů v jazykových projevech“, odevzdanou v roce 1975, jí bylo umožněno obhájit až v roce 1989. Od roku 1968 působila jako odborná asistentka na tehdejší Katedře českého a slovenského jazyka FF UK (později přejmenované na Ústav českého jazyka a teorie komunikace), v roce 1991 byla v oboru český jazyk habilitována a v roce 1995 jmenována profesorkou. Dlouhá léta toto pracoviště vedla. Odborně i ve vztahu k výuce se věnovala zejména problematice stylu a textu, a to interdisciplinárně se zřetelem k různým žánrům i specifickým typům komunikace a interpretace. Zabývala se též dějinami českého myšlení o stylu a textu.

V průběhu 90. let 20. století se její hlavní odbornou oblastí postupně stávala lingvistika znakových jazyků neslyšících. Studovala zahraniční trendy, zejména americké literatury o

znakových jazycích, přemýšlela nad možnostmi aplikace těchto přístupů v našem lingvistickém i společenském prostředí a postupně pronikala i k jazykovým a komunikačním aspektům situace neslyšících v České republice. Vstoupila do kontaktu s různými organizacemi neslyšících a zahájila spolupráci s příslušnými vzdělávacími institucemi. Od počátku se vedle výzkumu českého znakového jazyka zajímala také o problémy výuky českých neslyšících v rámci českého vzdělávacího systému, zejména o jejich kompetence v čtené a psané češtině a o možnosti optimalizace jejich jazykového vzdělávání. Spolu s týmy, jež sestavila a koordinovala, připravila několik učebnic češtiny pro neslyšící a podílela se na řadě vzdělávacích projektů a programů.

Doposud byla **prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.**, oceněna v roce 1998 Pamětní stříbrnou medailí UK, v roce 2021 Zlatou medailí UK za významné celoživotní dílo v oboru lingvistiky a dlouholetou vědeckou a pedagogickou činnost na UK a v roce 2022 Stříbrnou medailí předsedy Senátu.

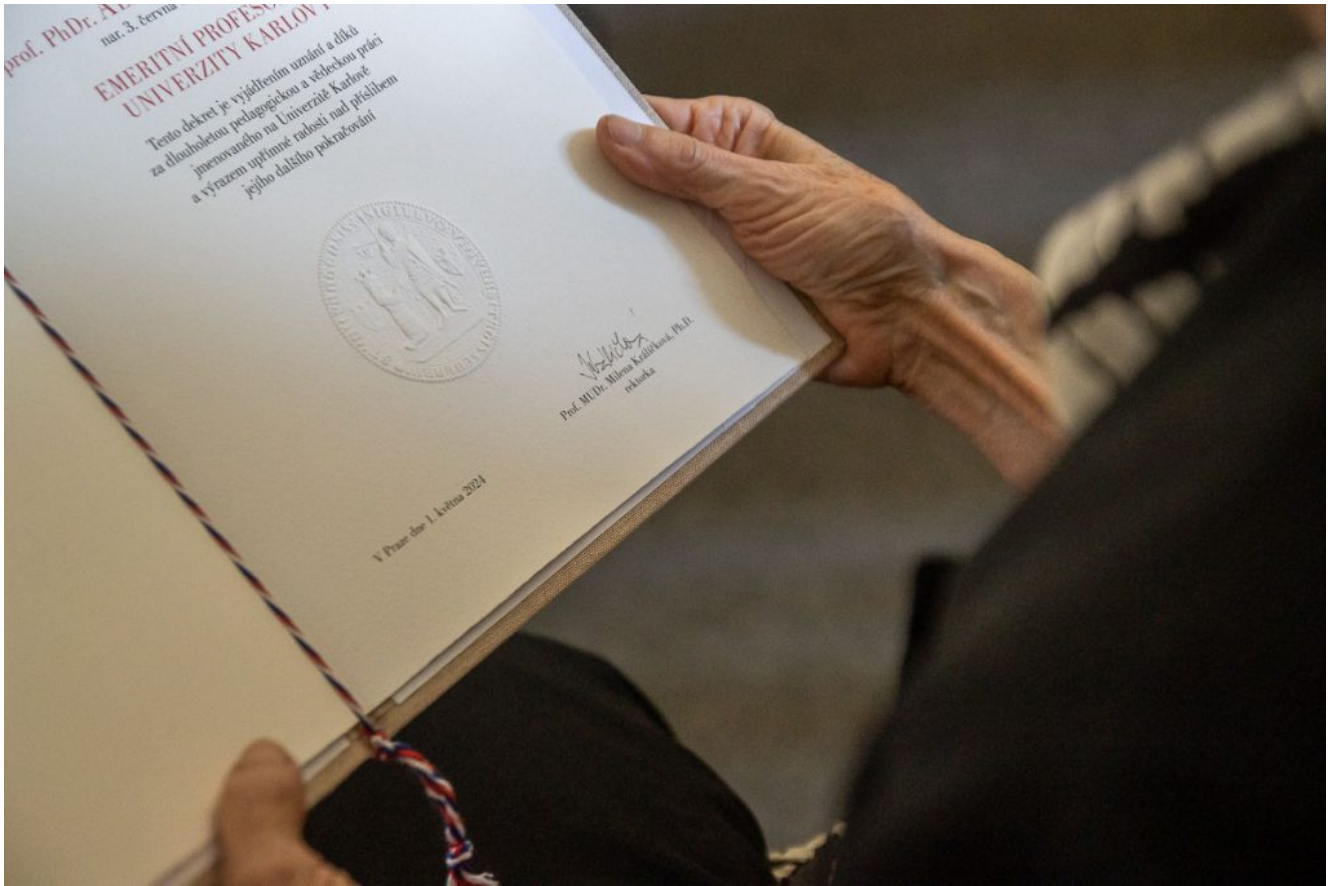

Foto: Martin Hundák